

POSTANOWIENIE

Dnia 16 maja 2019 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy II Wydział Cywilny Odwoławczy
w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Piotr Rajczakowski

Sędziowie: SO Aleksandra Żurawska

SO Jerzy Dydo

po rozpoznaniu w dniu 16 maja 2019r. w Świdnicy na posiedzeniu niejawnym zażaleń wnioskodawczyni Ł. G. oraz uczestniczki postępowania M. K. na postanowienie Sądu Rejonowego w Wałbrzychu z 22 lutego 2019r., (...), w sprawie przy uczestnictwie M. K., Z. S. i K. O.

o wpis prawa własności w księdze wieczystej nr (...)

p o s t a n a w i a:

oddalić zażalenia.

(...)

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z 22 lutego 2019r. Sąd Rejonowy odrzucił wniosek Ł. G. o wpis prawa własności. W uzasadnieniu wskazano, że 27 maja 2016 r. uczestnik postępowania Z. S. złożył wniosek o wpis w dziale II księgi wieczystej prawa własności na jego rzecz. Do wniosku dołączono postanowienie z (...) r. ((...)) oraz postanowienie z (...) ((...)) i na podstawie tych dokumentów dokonano wpisu w dniu 14 czerwca 2016 roku. Wpisy te nie zostały zaskarżone i w takiej formie uprawomocniły się. Z tego względu, zdaniem Sądu, obecnie złożony wniosek o wpisanie udziałów w prawie własności na rzecz wnioskodawczyni i uczestniczki postępowania dotyczy tych samych podmiotów, a także ma taką samą podstawę (postanowienia), jak wniosek już prawomocnie rozstrzygnięty, zatem na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc i art. 509⁽¹⁾ § 1 kpc podlegał on odrzuceniu.

Zażalenia na powyższe postanowienie złożyła zarówno wnioskodawczyni Ł. G., jak i uczestniczka M. K..

Zarówno wnioskodawczyni, jak i uczestniczka zarzuciły:

1. naruszenie art. 626⁽⁹⁾ kpc, poprzez bezzasadne odrzucenie wniosku o wpis z uwagi na brak podstaw do jego dokonania, poprzez uznanie, że podstawę do dokonania wpisu stanowi postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku po zmarłym A. S. (1) z dnia (...) sygn. akt (...)
2. naruszenie art. 626⁹ kpc, poprzez bezzasadne odrzucenie wniosku z uwagi na niewłaściwe przyjęcie, że podstawą wpisu nie jest postanowienie z dnia 13 lutego 1986 r., sygn. akt(...) o stwierdzeniu nabycia spadku po K. S.;
3. błąd w ustaleniach faktycznych i błędną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego, polegającą na przyjęciu, że w sprawie nie zachodzą przesłanki uzasadniające dokonanie wpisu (...) udziałów w prawie własności na rzecz wnioskodawczyni i uczestniczki postępowania, na podstawie wyżej wskazanych orzeczeń.

Mając na uwadze powyższe zarzuty, skarżące wniosły w istocie o zmianę zaskarżonego postanowienia i uwzględnienie wniosku.

Sąd Okręgowy zważył. Zażalenia, jako oczywiście nieuzasadnione, podlegały oddaleniu. W pierwszej kolejności należy wskazać, że zarówno zażalenie wnioskodawczyni, jak i uczestniczki postępowania zawierają te same, powielone zarzuty oraz jedynie w nieznaczącej części różnią się uzasadnieniami. Oba wniesione środki zaskarżenia skupiają się na próbie wykazania, że wyłącznie postanowienie z (...), wydane w sprawie o sygn. akt (...), powinno być podstawą wpisu udziałów w prawie własności na ich rzecz. Tym samym dalsza część niniejszego uzasadnienia odnosi się do argumentacji zażaleń obu uczestniczek postępowania. Istotą problemu jest natomiast ustalenie, czy w niniejszej sprawie zachodziła powaga rzeczy osądzonej uniemożliwiająca rozpoznanie wniosku Ł. G.. Jak wskazuje się jednolicie w orzecznictwie, powaga rzeczy osądzonej dotyczy prawomocnego wyroku i w zasadzie postanowienia, co do istoty sprawy zapadłego w postępowaniu nieprocesowym. W postępowaniu nieprocesowym przy ocenie tożsamości roszczeń należy uwzględnić charakter tego postępowania, tj. niewystępowanie w nim przeciwstawnych jak w procesie podmiotów i rodzaj rozpoznawanej sprawy. W tym wypadku dla przyjęcia powagi rzeczy osądzonej może mieć decydujące znaczenie sam przedmiot rozstrzygnięcia. O powadze rzeczy osądzonej decyduje - poza identycznością stron (zainteresowanych) i identycznością przedmiotu rozstrzygnięcia - także tożsamość podstawy sporu. Podstawa sporu nie może być identyfikowana "z podstawą żądania", gdyż nie obejmuje stanowiska pozwanego (uczestników), ani z pojęciem "podstawa faktyczna i prawna orzeczenia" gdyż te określenia oznaczają jedynie motywy takiego, a nie innego rozstrzygnięcia. Podstawa sporu to zespół okoliczności faktycznych, które charakteryzują stosunek prawny w postępowaniu pomiędzy zainteresowanymi i z których wywodzone jest roszczenie (zob. postanowienie SN z 7 listopada 2013 r., V CSK 515/12, wyd./el. Lex nr 1394099 i wskazane tam orzecznictwo). Zakres rozpoznania sądu w postępowaniu wieczystoksięgowym musi natomiast być wyznaczony na podstawie art. 626⁽⁸⁾ § 2 kpc, a zatem powinien się ograniczać do treści i formy wniosku, dołączonych do niego dokumentów oraz treści księgi wieczystej. W takich też granicach działa powaga rzeczy osądzonej właściwa prawomocnemu postanowieniu co do istoty sprawy, kończącemu postępowanie wieczystoksięgowe (zob. postanowienie SN z 9 września 2016 r., V CSK 60/16, wyd./el. Lex nr 2135554).

W rozpoznawanej sprawie, dnia 27 maja 2016 r. do Sądu Rejonowego wpłynął wniosek obecnego uczestnika postępowania Z. S. o wpisanie prawa własności na jego rzecz oraz wykreślenie w dziale (...) ostrzeżenia o niezgodności treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym. Do wniosku tego dołączono zarówno postanowienie Sądu, na które powołują się skarżące, tj. postanowienie z (...) (sygn. akt (...); k. (...)) oraz z (...) (...). Wpis ten nie został w żaden sposób zaskarżony, a dopiero 4 maja 2018 r. wnioskodawczyni złożyła pismo, w którym żądała wyjaśnienia, w jej ocenie, błędnych wpisów (k. (...)), zaś następnie 5 listopada 2018r. złożyła wniosek o wpis będący przedmiotem zaskarżonego orzeczenia. Niewątpliwie zatem skarżące, opierając się na tych samych okolicznościach (postanowieniu Sądu Rejonowego), które były już przedmiotem oceny, zmierzają do dokonania zmiany prawomocnego wpisu, co należało uznać za niedopuszczalne i co skutkowało musiło odrzuceniem wniosku na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc. Przy czym zwrócić należy uwagę, że postępowanie wieczystoksięgowe nie może służyć rozstrzygnięciu jakichkolwiek sporów o prawo ani w charakterze przesłanki rozstrzygnięcia, ani samego rozstrzygnięcia (zob. wyżej powoływane orzeczenia Sądu Najwyższego).

Na marginesie należy jedynie zauważyć, że w obu postanowieniach o stwierdzeniu nabycia spadku po K. S. i A. S. (1) zawarto szczególne rozstrzygnięcia, co do wchodzących w skład spadków gospodarstw rolnych. Tak też w postanowieniu z (...) r., w (...) wskazano, że gospodarstwo rolne położone w C., dla którego prowadzona jest niniejsza księga wieczysta ((...)) nabył na podstawie testamentu własnoręcznego uczestnik Z. S. w całości. Natomiast, co istotne, w postanowieniu z (...) r., w(...)orzeczono, że wchodzące w skład spadku po K. S. gospodarstwo rolne (a zatem i opisaną w niniejszej księdze nieruchomości rolną) dziedziczył z mocy ustawy mąż A. S. (1) w całości, a jedynie masę spadkową w pozostałej części, w (...)dziedziczyli inni spadkobiercy, w tym skarżące. Skarżące zaś oczywiście bezzasadnie, nie motywując w żaden racjonalny i mogący mieć jakiegokolwiek jurydyczne uzasadnienie sposób, domagają się wpisania na ich rzecz udziałów we własności przedmiotowej w sprawie nieruchomości w częściach po (...), wyłącznie na podstawie powyższego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku z (...)r., po

ich matce K. S.. Tymczasem i z zebranych w aktach księgi wieczystej dokumentów i co same skarżące w istocie przyznają, nieruchomości objęta księgą wieczystą nr (...) stanowiła małżeńską wspólność ustawową ich rodziców, była nieruchomością rolną, a zatem podlegającą dziedziczeniu na podstawie ówczesnie obowiązujących, w dacie otwarcia spadków po obojgu spadkodawcach, przepisów szczególnych dotyczących dziedziczenia gospodarstw rolnych. W takich oczywiście istniejących okolicznościach skarżące nie chcą jednak dostrzec, że domaganie się przez nie, na podstawie powyższego postanowienia z (...)r., wpisu prawa własności na ich rzecz w udziałach po (...), nie ma żadnego uzasadnienia, skoro z postanowienia tego wynika, że wchodzące w skład spadku gospodarstwo rolne (a w istocie udział, jako małżonka, w tym gospodarstwie), a zatem i przedmiotową w sprawie nieruchomości, objętą księgą wieczystą nr (...), nabył, jak już wyżej wskazano, w całości mąż spadkodawczyni, a ojciec skarżących A. S. (1). Zupełnie bezpodstawnie skarżące też negują zasadność dokonania wpisu na wniosek Z. S., na podstawie prawomocnego postanowienia z (...). wydanego w sprawie (...) (k. (...), a wskazywane przez wnioskodawczynię w zażaleniu wszczęcie postępowania o zmianę tego postanowienia jest, w aktualnym stanie rzeczy, bez znaczenia dla rozpoznania jej wniosku o wpis w księdze wieczystej oraz rozstrzyganego zażalenia, a dopiero ewentualnie nowozapadłe, w wyniku powyższego postępowania, orzeczenie, mogłoby być podstawą wpisu), skoro ustala ono ostateczny porządek dziedziczenia m. in. przedmiotowej w sprawie nieruchomości po rodzicach wnioskodawczyni i uczestników niniejszego postępowania i w rezultacie nieruchomości, dla której prowadzona jest księga wieczysta nr (...), po A. S. (2), na podstawie jego testamentu, została nabyta przez Z. S. (k. (...) odwr.).

Mając na uwadze powyższe względy Sąd Okręgowy, na podstawie art. 385 kpc w zw. z art. 397 § 2 kpc i art. 13 § 2 kpc, orzekł jak w postanowieniu.

(...)